

BARKÓCZI NOÉMI
BERTA CSONGOR
CSERI HANNA

HALÁSZ EMESE
HALÁSZ KOLOS
HORVÁTH KRISZTIÁN

OLASZ PATRIK
SCHWARCZ ÁDÁM

SÜLI LAURA
SZIRMAI MARCELL

TREND

BORSI BÁLINT
JEGYZETEIVEL

HALTUNK TEL

***HALLUNK
TITEKET***

Barkóczy Noémi
Berta Csongor
Cseri Hanna
Halász Emese
Halász Kolos
Horváth Krisztián
Olasz Patrik
Schwarcz Ádám
Süli Laura
Szirmai Marcell

HALLUNK TITEKET

Borsi Bálint
jegyzeteivel

„GONDOLTA A FENE”

Az irodalomtörténeti legenda szerint ezt írta Arany János egy művét magyarázni igyekvő értekezés margójára. Egy másik kultúrtörténeti anekdota szerint Freud éppen a fallikus szimbólumokról tartott előadást, amikor zakózsebéből elővett egy szivart. A hallgatóság kuncogását ezzel a mondattal csillapította: „Uraim, ne feledjék, egy szivar néha csak egy szivar.”

Hogy a két történet valóban megtörtént-e, vitatott. Az viszont biztos, hogy kevés olyan széles körben kinevetett, az iskolai irodalomoktatás csődjét egy rövid mondatban illusztráló kérdés él a köztudatban, mint ez: „Mire gondolt a költő?”

Hiába írta meg Roland Barthes már az 1960-as években, hogy a szerző halott – vagyis hogy egy mű megértéséhez nem szükséges ismerni az alkotó életét vagy eredeti szándékait –, felénk a közoktatást megjárta (vagy éppen megjáró) olvasó ettől a kérdéstől azonnal az iskolapadba regresszál. Már érzi is magán a szigorú tekintetű pedagógus pillantását, és kétségbeesetten próbálja felidézni az adott szerző életrajzának kötelező adatait: született Kiskőrösön, felesége Szendrey Júlia, meghalt – feltehetően – Segesvárnál. Ha elég adatot felsorol, talán békén hagyják, a következő órán pedig már a periódusos rendszer fölött szoronghat, miközben egyetlen pillanatra sem kellett feltennie magának a kérdést: tetszett-e neki az, amit olvasott.

Az ebben a könyvben szereplő dalszövegeket ezrek, tízezrek kiabálják telt házaskoncerteken, százezrek, esetenként milliók hallgatják különböző streamingplatformokon. Nem kérdés, hogy ezek a szövegek hallgatók tömegeiben értek célba végérvényesen. Mi szükség az elemezgetésre, ha a siker önmagáért beszél?

Valójában, azt hiszem, semmi.

Egyáltalán nem biztos, hogy az itt olvasható széljegyzetek bárkit közelebb visznek majd egy olyan dalhoz, amely addig nem szólította meg. Ahogy az sem garantált, hogy egy-egy sor értelmezési kísérletével a dalok rajongói egyetértenek. Sőt, remélem, sokszor nem fognak.

Semmilyen különleges autoritásom nincs ezeknek a szövegeknek az értelmezésében. Ez a kötet nem több – de nem is kevesebb –, mint ünneplés: a magyar nyelvű dalszövegírás ünneplése. Legjobb esetben új értelmezési síkokat nyit, hidakat épít a zenehallgató és az irodalomszerető közönség között (nem mintha ezek átfedés nélküli halmazok lennének). Legrosszabb esetben önmagáért való játék. Olyasmi, mint a felhőbámulás egy nyári délutánon.

Ez egy kutya?

Inkább egy fagyizó zsiráf?

Vagy egy fejen álló rinocérosz?

Nincs jó válasz.

De olyan jó találgatni!

BORSI BALINT

GYÖKEREK

Schwarcz Ádám: Be vagyok zárva	13
Halász Kolos: A séta eleje	15
Szirmai Marcell: Zártosztály	18
Berta Csongor: Apa	21
Halász Kolos: Harcosok klubja	26
Halász Emese: Nárcisz	28
Halász Kolos: Apró réten	30
Schwarcz Ádám: Árvahouse	31
Cseri Hanna: A nyaraló teraszán	33
Szirmai Marcell: 12 + 1	35
Schwarcz Ádám: Azt mondják	39
Halász Kolos: Bölény	42
Halász Kolos: Szeretem	45
Cseri Hanna: Lujzi beat	47

SÖTÉT

Berta Csongor: Fenevad	53
Cseri Hanna: Hirtelen mélyül	55
Schwarcz Ádám: Tarr Béla	57
Barkóczy Noémi: Mintha értenék	59
Schwarcz Ádám: Fegyhouse	60
Szirmai Marcell: Elvonás	62
Halász Kolos: Lámpaláz	64
Süli Laura: Járatlan	66
Halász Kolos: Szentély	68
Olasz Patrik: Ráfáztál	71
Berta Csongor: Szélcsend	73

MAGÁN

Halász Kolos: Érkezés a házba	79
Schwarcz Ádám: Angyalok	82
Barkóczy Noémi: Dolgom volt	85
Berta Csongor: Árnyék	87
Halász Emese: Sivatag	90
Schwarcz Ádám: Margaréta	92
Halász Kolos: Citadella	94
Cseri Hanna: Kikötő	96
Halász Emese: Jerikó	98
Schwarcz Ádám: Bagira	100
Süli Laura: Kontakthiba	102
Szirmai Marcell: Úgy hiszem	104
Horváth Krisztián: Sapiens	106
Berta Csongor: Hála	109
Halász Kolos: Kék Budapest	112
Olasz Patrik: Ugyanaz	115
Schwarcz Ádám: Mire számítottál	117
Szirmai Marcell: Lelkem, nyugodj	119

ÉRINTÉS

Szirmai Marcell: A szív dobbanása	125
Horváth Krisztián: A babám zokog az ágyon	127
Schwarcz Ádám: Magic	130
Halász Kolos: Gyönyörű reggel	134
Halász Kolos: Hegyek alatt	136
Berta Csongor: Hol voltál?	138
Halász Kolos: Szex 1	141

KÖZEG

Szirmai Marcell: Jó modor	147
Horváth Krisztián: A Tankcsapda sem hazudott mindenben	150
Schwarcz Ádám: Interregnum	152
Halász Kolos: Bőröndkísérő	155
Schwarcz Ádám: Meggyfán	157

GYÖKEREK

SCHWARCZ ÁDÁM: BE VAGYOK ZÁRVA

^[1] Utalás Arany János *Családi kör* című versének kezdő sorára és a 2010-es és '20-as évek kivándorlási hullámára.

^[2] A kivándorló honvágtyát az anyagi biztonság tudata rövid időre elnyomja.

^[3] A háború és a béke dichotómiája a Fidesz propagandisztikus plakátkampányainak központi eleme volt, egyben Lev Tolsztoj regényének címe. Az orosz hagyatéka a megszállt múltra utal, emlékeztetve az Oroszországot kiszolgáló politika veszélyeire.

^[4] A Volga oroszországi folyó, egyben az ÁVH és az ÁVO által használt autómárka. A fekete Volga a szocializmus alatt a megfigyelőállam jelképévé vált.

^[5] A békát egyre nehezebb lenyelni, az önként vállalt apátia egyre kevésbé járható út a fokozódó politikai feszültség közepette.

^[6] Az *accalari bomba* kifejezés a roma folklór része, több dalban megjelenik. Az *accalari* indulatszó, jelentése nagyjából „vigyázz!”, „nézd csak!”. A *bomba* kifejezés utalhat dekoratív nőre, de a propagandakampányok kontextusában tényleges bombára is.

^[7] A *keresztül-kasul* kifejezés kifordításában a *kason folyik keresztül a keserű méz*. A Beton.Hofi-szövegek gyakran nyúlnak a kommersz kultúra elemeihez, és kontextualizálják újra a banálist, így a kifejezés utalhat akár a United együttes 2001-es *Keserű méz* számára is.

Este van, este van: ki-ki nyugaton van^[1]

Lepihen a honvágty,
anyagi nyugalom van^[2]

Rekviem egy álomért,
de anya ugye jól van?

Plakátokon látom,
hogy „Háború és béke”

Biztosan az orosz
irodalom hagyatéka,^[3]

Fogaim között ropog a Volga üledéke,^[4]
Le akarom nyelni,

de még mocorog a béka.^[5]

Accalari bomba,^[6]
ez nem egyszerű pénz,

Te is kisminkeled magad,
de nem tetszeni mész,

Ez a keresztül
a kason folyó keserű méz,^[7]

A-Accalari bomba,
nincsen egyszerű pénz,

Mer' a szorongás a fejemben
már teret ölelő,

Mintha egy múzeumban állnék,
és a teremőr lelő,

Én a madarakat nézem épp
a temető felett,

És csak menekülök
a vadakat terelő elől.

^[8] A lírai én egyszerre foglya és hordozója az önsorsrontó nemzetnek.

^[9] A sor Dúró Dórára, a Mi Hazánk Mozgalom elnökhelyettesére, a puritán erkölcsök egyik legradikálisabb számonkérőjére utalhat, vagy a *Dóra, a felefedező* című rajzfilmsorozatra.

^[10] Pogány Induló többször került a Fidesz-propaganda célkeresztjébe droggal kapcsolatos szövegei miatt.

^[11] A 2015-ben felhúzott déli határkerítés a Fidesz-kormány egyik legfontosabb szimbolikus intézkedése volt.

^[12] A szalonnázás hétköznapi tevékenysége a katonai eszközzel vegyítve jelzi, hogy a háborús hangulat és esztétika a hétköznapiok részévé vált.

^[13] A lírai én már ott is kívülállónak érzi magát, ahova külön meghívással érkezik.

^[14] Általánosságban véve a hatalom korrumpáló mechanizmusainak, konkrétan a Fidesz-kormány sorozatos botrányainak listázása.

^[15] A folyamatos hatalomnak való kitettség, az űzött állapot a spirituális, a transzcendens felé vezet az egyébként más utakat járó lírai ént.

Be vagyok zárva Magyarországra
Belém van zárva Magyarország,^[8]
Rajtam a kérdés, agyarak-szárnyak,
A katonák testét hazahozzák.
Be vagyok zárva Magyarországra,
Belém van zárva Magyarország,
Rajtam a kérdés, agyarak-szárnyak,
A katonák testét hazahozzák,
Ajkain érzi a lázat a bőröm.

Felmentem az Ördöghöz
egy lakásavatóra,
Kettétépett bibliák, egy rakásban a Tóra,
Lenémítva nézik azt,
hogy hová indul Dóra,^[9]
Politikusok szívznak
a Pogány Indulóra,^[10]
Ezek beszúrnak a résen,
Átugrok a bokron, igen, át a kerítésen,^[11]
Kolozsvári szalonna a taktikai késen,^[12]
Bujkálók a premier előtti vetítésen,^[13]
Boci-boci-bocinépnek se füle, se farka,
Ha eladod a lelkedet
a becsület a kassza,
Az érmeket a nyakadba
a testület akasztja,
Kiderül a miniszterről,
hogy az is pederaszt,^[14]
Igen, olyanokról beszélék,
letakarom a telefonom,
Fogom az emlékeim,
a hajadba belefonom,
Minden lehettem a zenébe belefogan,
Nem az Úrral kezdtem,
de befejezni vele fogom.^[15]